

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Intellectu & Scientia Dei, ejusque Objecto. Item de
voluntate & volitione Dei, ejusque Objecto

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. II. Probabile est attributa movere, sed secundariò.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73680)

intellectu suo ita quod in primo signo natura est essentia sua primo cognita in intellectu suo, & in secundo signo natura quidditates virtualiter continentem veritates proprias: in tertio autem signo sunt ista veritates, virtualiter contenta in illis quidditatibus, sibi nota. Breviter: essentia est ratio, quare in Deo detur scientia infinita, & in eo representetur quodcumque intelligibile.

16. Tertia obiectio.

Solvitur ex Felice.

Essentia divina naturaliter movet.

Obicitur quartio.

Solum sequitur, quod attributa secundario moveant.

17. Quinta obiectio.

Confirmatur.

Resp. ad confirmationem.

Infinitas in omni genere est ratio ad aquinta obiecti primarii.

Obicitur tertio, idem est obiectum scientiæ Dei, & Beatorum; sed horum obiectum est voluntas divina: ergo & Dei: ergo sola essentia non est obiectum primarium. Respondet Felix sup. n. 6. quod obiectum primarium terminativum adhuc respectu Beatorum est essentia divina præcisè, voluntas verò solum movet Beatum; quia cum hæc motio sit ad extra, & efficienter fiat, debet esse libera, quod nequit fieri à divina essentia, quæ naturaliter movet, quod esset inconveniens. Porro nullum inconveniens est, quod essentia naturaliter moveat intellectum Dei ad cognitionem omnium aliorum in ipsa. Sed contra, erit quæ quarta obiectio. Deus cognoscit futurum contingens in decreto efficaci suæ voluntatis, ut infra dicitur, ergo decretum, quod est attributum, erit obiectum primarium. Respondeo: inde ad summum sequitur, attributa movere, non tamen propterea primario, quod hic solum negamus. Et patet, quia ipsum decretum cognoscitur in essentia, & in decreto futurum contingens. Obiectum autem primarium debet movere ad omnia, quæ actu cognita sunt in intellectu divino, ut patet ex dictis.

Ex quo etiam solvitur, quod quinto loco obicitur: Ad infinitam perfectionem Dei non solum spectat cognoscere attributa in essentia divina; sed etiam cognoscere in seipsis; sed hoc est possibile, cum attributa sint infinita: ergo tunc obiecta primaria erunt. Major probatur: nam scientia Dei emittenter est matutina, quæ cognoscit omnia in essentia divina; & vespertina, quæ etiam cognoscit attributa in seipsis; & hæc duplex cognitio est perfectio in Angelis: ergo Deo tribuenda est. Et confirmatur: ideo in sententia Scoti creaturæ, & relationes divinæ non sunt obiecta primaria; quia creaturæ dicunt perfectionem finitam, & relationes non sunt infinitæ: ergo attributa, quæ sunt infinita, erunt obiecta primaria. Respondeo ad confirmationem, nupiam Scotum constituere infinitatem adæquatam rationem obiecti primarii; estò defectu ipsius creaturæ, & relationes excludat ab obiecto primario. Quæ ergo est ratio adæquata? Infinitas in omni genere, sive quod essentia sit pelagus & radix omnium perfectionum, ita, ut ipsa faciat omnia alia actu cognita in suo intellectu, ut patet ex dictis, quod certum est, in ipsius sententia, non convenire attributis, estò in suo genere infinita sint, & propterea fortè in se ipsis cognoscantur. Ut taceam, etiam creaturæ à Deo cognosci in seipsis; num ideo sunt obiectum primarium? Et sic patet responsio ad principale. Dixi consultò fortè: quia incertum

est, an attributa in seipsis cognoscantur, ut jam edissero.

CONCLUSIO II.

Probabile est, attributa movere, sed secundario.

Smising, ut sup. audivimus, putat immediatam representationem attributorum, & relationum, supposito, quod in essentia represententur, esse superfluum, & ideo in Deo non esse ponendam. Sed Felix sup. n. 8. quamvis dicat, id esse probabile; attamen non putat inconveniens, attributa, cum infinita sint, posse Deum movere, quamvis non sint obiecta absolute primaria, cum non sint in omni genere infinita. Nam (inquit) ex hoc neque vilesceret intellectus Dei, neque ab aliquo non infinito moveretur. Si dicas: inconveniens est, quod datur in Deo cognitio, quæ non sit in omni genere infinita. Resp. negando; nam (ait) etiam in Deo dantur attributa, quæ licet infinita sint, non tamen in omni genere: nam misericordia solum in genere misericordiæ est infinita. Instas: saltem inconveniens esset, quod in genere misericordiæ esset aliqua misericordia, quæ non foret infinita in omni genere misericordiæ: ergo etiam esset inconveniens, quod in genere scientiæ sit aliqua scientia in Deo, quæ in omni genere scientiæ non sit infinita: nam scientia, quæ versaretur immediate circa essentiam Dei, esset representatio omnium attributorum, & creaturarum possibilium; scientia verò, quæ circa attributa solum tendit immediate, non representabit omnia ista, & ita erit scientia infinita, sed non infinita in omni genere. Respondet idem Auctor: solum probari ex his, unam scientiam in Deo esse magis infinitam, quam alteram ex parte obiecti representati, quod fateor, & non reputo inconveniens; cum minor scientia absolute sit scientia infinita. Hæc ille.

Itaque Conclusio nostra non repugnat perfectioni divinæ; neque enim, ut dictum est, per hoc vilesceret intellectus divinus; neque moveretur ab aliquo, quod non est infinitum: sicut moveretur, si relationes, vel creaturæ essent obiectum motivum, & ideo hæc non sunt obiecta motiva, sed solum terminativa; quia imperfectionis est, quod intellectus infinitus & scientia infinita dependeat ab aliquo, quod simpliciter non est infinitum: porro ab obiecto motivo dependet scientia; non quod in divinis obiectum propriè causet scientiam, quæ non est increata & improducta; sed quod obiectum motivum sit ratio aliqua prior scientiæ divinæ, prout scientia increata potest habere rationem à priori. Cognitio quippe divina supponit aliquod principium, à quo emanat aliquo modo: illud autem principium non est intellectus; etenim ex conceptu formali intellectus non habet posse se solo principiare intellectionem ullam: ergo requirit aliud princi-

18. Non est de conceptu attributorum secundario movere. Simil. Felix.

Obiecti solvitur.

Infinitas.

Non est ex can.

19. Per hoc motum non dicitur intellectus divinum.

Quodam modo dicitur in intellectu.

principium, quod simul concurrat, & hoc est, quod vocamus objectum motuum seu determinativum. Unde est solum motio aliqua metaphysica ex parte objecti, proportionata concui sui metaphysico, quem praestat intellectus divinus scientiae. Porro non videtur conveniens, quod attributa divina, quae sunt simpliciter infinita, forent aliqua talis ratio determinativa intellectus ad cognitionem.

Quid ergo ad argumentum Smising? Respondeo, illam cognitionem non fore superfluum; quia diverso modo representat attributa, scilicet in proprio genere, quod est perfectionis, ut patet ex doctrina D. Aug. qui lib. 4. de Gen. ad lit. cap. 29. & seq. explicans Scripturam de sex diebus creationis mundi, & de mane, & vespere, ex quibus dicitur, factum dies unus, Gen. 1. v. 5. arbitratur eam scripturam non esse literaliter, sed mystice intelligendam, ut per sex dies intelligantur sex cognitionum Angelicarum differentiarum, quibus Angeli in primo creationis instanti cognoverint diversos ordines rerum, quae sex diebus factae referuntur; per mane autem & vespere intelligatur duplex genus Angelicae cognitionis, quo sex rerum creaturarum ordines Angelis innotuerint; nempe cognitionis rerum in Verbo, sive in arte divina, & cognitionis earundem rerum in seipsis, quarum prior ob suam claritatem & perfectionem dicta sic mane, posterior vero propter oppositam rationem appellata sic vespere; idcirco autem nulla noctis fiat mentio, quod, dum Angeli creaturas, in se ipsis cognitas in laudem referunt Creatoris, vespere quasi mox luceat, & in mane recurat. Quae utique Aug. doctrina licet communiter rejiciatur, quatenus recedit a literalis sensu historicae scripturae; Omnes tamen acceptant id, quod in illa doctrina Aug. supponit; nempe, res creatas in Verbo cognosci posse, iuque formaliter, & non tantum casualiter. Dicit enim Aug. loco cit. c. 26. Creatura aliter in seipsa facta cognoscatur, quam in illo, in cuius veritate scienda videbatur. Et cap. 29. lib. 11. de Civit. ait. Ipsam quoque creaturam melius ibi (hoc est, in sapientia Dei, tanquam in arte, qua facta est) quam in ea ipsa sciunt (Angeli scilicet, qui vident Verbum) ac per hoc, & seipsos ibi melius, quam in se ipsis, vident tamen & in seipsis.

Et idcirco c. 7. eiusdem lib. cognitionem creaturarum in seipsis Deoloratorem appellat, dicens: Cognitionis quippe creatura in seipsa deoloratior est, ut ita dicam, quam cum in Dei sapientia cognoscitur, vel in arte, qua facta est. Nisi autem creatura cognoscatur in Verbo formaliter, non posset dici, cognosci aliter, & melius in Verbo, quam in seipsa. Alias enim una eademque cognitio, qua solum in seipsa videretur formaliter, diceretur alia, & melior, & deoloratior se ipsa, quod est absurdum. Ergo secundum Aug. duplex est notitia, qua formaliter videtur creatura, una, qua in Verbo, & altera, qua creatura in seipsa. Unde idem S. Doctor lib. 13. Confess. c. 15. ait: Laudent nomen tuum, laudent te super caelestes populi Angelorum tuorum, qui non opus

habent suspicere firmamentum hoc, & legendo cognoscere Verbum tuum: Vident enim faciem tuam semper, & ibi legunt sine syllabis temporum, quid velit aeterna voluntas tua. Sanè si non in Verbo formaliter, sed solum extra Verbum formaliter vident voluntatem Dei, oportet, quod suspiciant creaturas, & legant in syllabis temporum, etiam si Verbum dicatur eam lectionem, seu cognitionem causare; quod enim formaliter solum in se ipso videtur, oportet, quod illud aspiciatur, & legatur in se, a quocumque causetur talis aspectus, & lectio: ut cum ego in libro video characteres, etiam si ipsum objectum non esset causa visionis, sed Deus illam causaret se solo, vel cum sola potentia visiva, non dicerentur illi characteres legi in Deo, sed in seipsis, sive in libro: Ita de hac materia discurrat Smising tr. 2. disp. 6. n. 168. Et plura ad idem propositum reperies n. 169. & seqq.

Quæro ego: quare sicut Angelus cognoscit res in divina essentia; nec hoc tantum, sed etiam easdem cognoscit in proprio genere: quæro, inquam, quare consimiliter intellectus divinus non possit videre attributa in divina essentia, atque etiam in proprio genere. Respondet Smising sup. tr. 3. disp. 2. n. 28. hanc duplicem cognitionem in Angelis esse perfectionem mixtam imperfectioni. Nam (inquit) esse natum moveri immediate ab ipsis creaturis est simpliciter imperfectionis: est tamen perfectionis in creatura, quæ non potest aliunde suis viribus, quam a rebus ipsis cognitionem haurire, qui modus illi melior est, quam nullo modo res cognoscere, nec debet ille conaturalis cognoscendi modus illi auferri per scientiam infusam; quia gratia non immutat naturam, sed naturæ donis ulteriora superaddit; & idcirco D. Aug. ad perfectam Angelorum cognitionem requirit, ut illo duplici modo cognoscant creaturas. Sic ille. Sed non satisfacit (inquit Felix sup. n. 7. circa finem) nam motio hinc non esset à creaturis, sed ab attributis. Quod autem attributa moveant secundario, non videtur imperfectionis. Interim Felix responderet pro Smif. dicens: attributa, quando cognoscuntur à Deo in sua essentia, etiam cognoscuntur in seipsis; nam talis cognitio terminatur ad attributa in se ipsis; ergo talis cognitio vespertina erit superflua. Respondeo ego, negando Consequentiam, quia aliud est terminari ad attributa in seipsis, aliud attributa movere; nam etiam talis cognitio terminatur ad creaturas in seipsis, secundum Felicem, tamen non moveatur ab ipsis. Proinde talis cognitio vespertina, seu motio intellectus divini proveniens ab attributis non erit superflua; quia alius modus representandi nullam involvens imperfectionem representandi, inquam, attributa, non tantum terminative in se ipsis, sicuti etiam creaturæ & relationes representantur in essentia, sed insuper motive, seu determinando intellectum ad sui cognitionem, quod non competit creaturis, aut relationibus. Itaque

Angeli legunt in Verbo, quia voluntas Dei.

Smif.

22.

Quare hac duplex cognitio non competit Dio respectu attributorum, ex Smif.

Alia ratio ex Felice.

Responsio Augustini.

20. Cognitio attributorum in seipsis non est superflua. D. Aug.

Res creatas cognoscuntur formaliter in Verbo. D. Aug.

21. Cognitio creaturae in seipsa deoloratior est, quam in Verbo. D. Aug.

D. Aug.